

Załącznik do Uchwały Nr I/305/14 Rady Miejskiej
w Lubawce z dnia 30 stycznia 2014 roku

**„STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
DLA GMINY LUBAWKA
NA LATA 2014 – 2020”**

Spis treści:

1. Podstawa prawna	4
2. Założenia strategii	5
3. Diagnoza demograficzno – społeczna mieszkańców Gminy Lubawka w okresie od 2010 do 2013 roku	
3.1. Ogólna charakterystyka	6
3.2. Opieka na seniorami i osobami przewlekle chorymi	8
3.3. Rynek pracy i bezrobocie	10
3.4. Wybrane dane dotyczące wspierania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i warunków funkcjonowania rodzin	13
3.5. Wybrane dane dotyczące klientów MGOPS w latach 2010-2013	16
3.6. Uzależnienie od alkoholu	19
3.7. Przemoc w rodzinie	22
3.8. Pomoc państwa dla rodzin z dziećmi	24
4. Identyfikacja kluczowych kwestii społecznych	24
5. Zagadnienia horyzontalne	25
6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	25
7. Analiza SWOT priorytetowych obszarów działań	26
8. Misja	29
9. Cele, kierunki działań oraz realizatorzy projektowanych zmian	30
10. Sposoby realizacji strategii oraz źródła finansowania	33
11. Wskaźniki realizacji działań	34
12. Monitorowanie i ocena realizacji strategii	39

Wykaz tabel

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców gminy Lubawka w latach 2010-2013 z podziałem na sołectwa

Tabela nr 2. Struktura ludności wg płci w latach 2010-2013

Tabela nr 3. Struktura ludności według wieku i płci

Tabela nr 4. Starzenie się mieszkańców Gminy Lubawka

Tabela nr 5. Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych oraz przebywające w DPS w latach 2010 – 2013

Tabela nr 6. Zjawisko bezrobocia na terenie gminy Lubawka w latach 2010-2013 (dane za miesiąc grudzień)

Tabela nr 7. Korzystający z pomocy MGOPS w latach 2010-2013 w związku z bezrobociem w rodzinie

Tabela nr 8. Oferty Powiatowego Urzędu Pracy dla bezrobotnych z gminy Lubawka w latach 2010-2013

Tabela nr 9. Liczba uczniów w placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy Lubawka w latach 2010-2012 (dane na dzień 30.06.2010, 30.06.2011, 30.06.2012)

Tabela nr 10. Pedagogizacja rodziców

Tabela nr 11. Promowanie zdrowego stylu życia, właściwego zachowania, profilaktyka uzależnień

Tabela nr 12. Promowanie aktywnego wypoczynku (wypoczynek rodzinny, imprezy kulturalno – rozrywkowe, zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań)

Tabela nr 13. Kierowanie i wskazywanie rodzicom i młodzieży różnych placówek tworzących sieć poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz opiekuńczo-wychowawczego

Tabela nr 14. Liczba rodzin w gminie Lubawka w latach 2010-2013 objętych pomocą społeczną

Tabela nr 15. Powody przyznania pomocy

Tabela nr 16. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy MGOPS

Tabela nr 17. Liczba rodzin niepełnych z dziećmi korzystających z pomocy MGOPS

Tabela nr 18. Zestawienie złożonych wniosków do GKRPA dla gminy Lubawka o przymusowe leczenie odwykowe od alkoholu w latach 2010– 2013

Tabela nr 19. Liczba osób, z którymi GKRPA w Lubawce przeprowadziła rozmowy z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym jak również z samymi osobami nadużywającymi alkohol

Tabela nr 20. Liczba osób oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjno– informacyjnym

Tabela nr 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS w Lubawce, dotkniętych alkoholizmem

Tabela nr 22. Formy udzielonej pomocy ofiarom przemocy

Tabela nr 23. Formy działań kierowanych do sprawców przemocy

Tabela nr 24. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

Wykaz rysunków

Rys. nr 1. Liczba mieszkańców gminy Lubawka w latach 2010– 2013

Rys. nr 2. Liczba rodzin w gminie Lubawka w latach 2010-2013 objętych pomocą społeczną

1. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych zgodnie z art. 16 b. ust.1 i 2 wyżej

cytowanej ustawy powinna zawierać w szczególności diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz ram finansowych, a także wskaźników realizacji działań.

Przygotowana strategia uwzględnia postanowienia wielu obowiązujących aktów prawnych, w szczególności ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Ponadto strategia nawiązuje do różnych obowiązujących programów rządowych, jak np. Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Chociaż prawo wspólnotowe Unii Europejskiej nie ingeruje w systemowe rozwiązania, w zakresie pomocy społecznej, obowiązujące w państwach członkowskich, to jednak polityka UE ma charakter koordynujący względem narodowych polityk społecznych. W tym zakresie przygotowana strategia jest spójna z polityką UE.

Przygotowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zgodna ze Strategią Rozwoju Gminy Lubawka, której stanowi rozwinięcie, a ponadto z Gminnym Programem Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych, z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Gminnym Programem Wspierania Rodziny.

2. Założenia strategii

Miniony okres stopniowego odchodzenia od modelu państwa opiekuńczego połączony z postępującym kryzysem gospodarczym wywołał takie zjawiska jak: rozwarstwienie społeczne, dychotomiczny podział społeczeństwa na grupy ludzi o przeciwstawnych interesach (wygrani –

przegrani, biedni – bogaci, pracujący – bezrobotni, itp.). Zjawiska te występujące na terenie kraju w różnej skali i różnym natężeniu mają miejsce także na terenie gminy Lubawka. Podstawową receptą na nie powinna być skuteczna polityka państwa, a także samorządu terytorialnego.

Ogólnie akceptowanymi wartościami polityki społecznej, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w lokalnej strategii polityki społecznej Gminy Lubawka, są:

- bezpieczeństwo socjalne, tzn. gwarancja dochodów i usług na wypadek pojawienia się tzw. ryzyka socjalnego (choroba, bezrobocie, inwalidztwo, bezdomność, itp.),
- wiara w zasoby ludzkie, a więc inwestycje w człowieka, tzn. tworzenie równych szans rozwoju dla ludzi,
- pokój społeczny traktowany jako wartość podstawowa dla utrzymania harmonijnej współpracy i współżycia między ludźmi (redystrybucje dochodu narodowego na rzecz grup upośledzonych oraz dialogu społecznego),
- życie rodzinne – uznanie rodziny za podstawową instytucję społeczną, gdyż polityka społeczna jest polityką prorodzinną.

Stworzona w oparciu o te zasady strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna przynieść następujące rezultaty:

- wzmocnienie rodziny jako wspólnoty podstawowej,
- ograniczenie procesu rozkładu rodziny,
- zmniejszenie zjawiska skrajnej biedy i wykluczenia społecznego,
- normalizację sytuacji osób starszych, niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia społecznego i zawodowego,
- ograniczenie uzależnień (alkoholizm, narkomania), zwłaszcza u młodzieży,
- obniżenie przestępczości, zwłaszcza nieletnich,
- zmniejszenie odsetka rodzin patologicznych.

Przygotowując strategię rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Lubawka zastosowano typ strategii, w której kładziony jest nacisk na rozwiązanie problemów społecznych w środowisku lokalnym, z uwzględnieniem specyfiki Gminy Lubawka.

3. Diagnoza demograficzno – społeczna mieszkańców Gminy Lubawka w okresie od 2010 do 2013 roku.

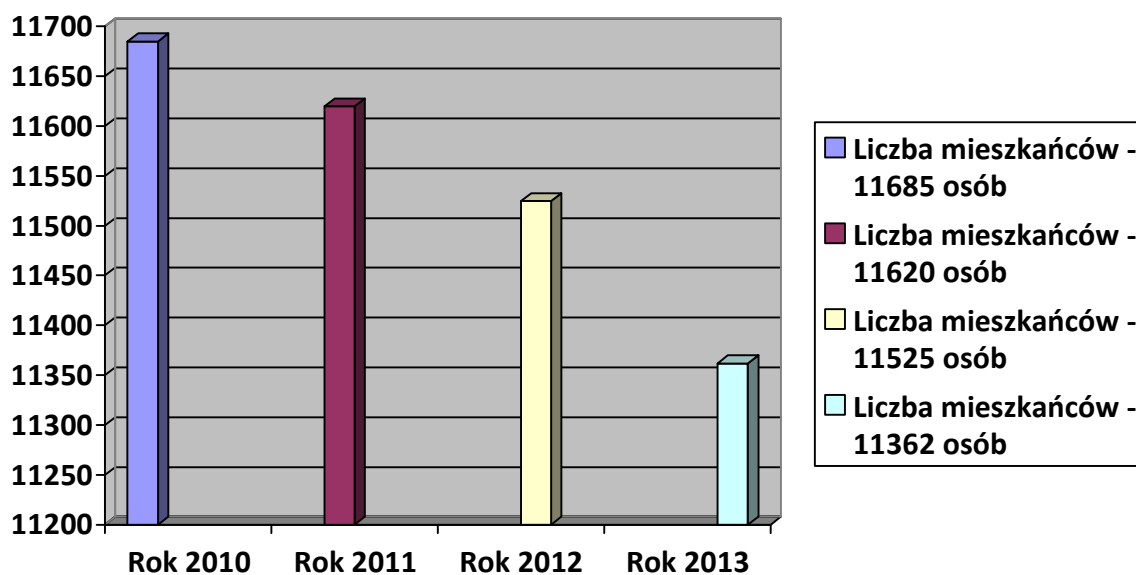
3.1. Ogólna charakterystyka

Gmina Lubawka położona jest w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego na granicy Sudetów Zachodnich i Środkowych. W centralnej części obszaru mieści się jedno z największych obniżeń w Sudetach - Brama Lubawska. Gmina od południa sąsiaduje z Republiką Czeską od północy z Rudawami Janowickimi. Od zachodu ograniczona jest Lasockim Grzbietem - najbardziej wysuniętą na wschód częścią Karkonoszy. Po wschodniej stronie gminy leżą Góry Krucze oraz pasmo Zaworów, będące północnym fragmentem Gór Stołowych.

Gmina Lubawka jest gminą miejsko-wiejską. Siedziba władz gminy znajduje się w Lubawce. Powierzchnia administracyjna gminy Lubawka wynosi 138,08 km², zaś ogólna liczba ludności wynosi 11 362 osób według danych za na dzień 31.XII.2013 r. Gęstość zaludnienia to 82,29 osób na km².

Rys. nr 1.

Liczba mieszkańców gminy Lubawka w latach 2010 – 2013

Źródło: opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta Lubawka

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców gminy Lubawka w latach 2010-2013 z podziałem na

solectwa

Miejscowość	2010	2011	2012	2013
Błażejów	299	304	306	302
Błażkowa	243	244	244	243
Bukówka	247	246	245	242
Chelmsko Śl.	2180	2158	2119	2106
Jarkowice	399	395	403	399
Lubawka	6503	6468	6417	6288
Miszkowice	582	580	577	572
Niedamirów	155	159	157	157
Okrzeszyn	202	202	198	201
Opawa	357	359	344	342
Paczyn	69	66	70	70
Paprotki	82	77	78	78
Stara Białka	211	205	209	206
Szczepanów	65	69	68	68
Uniemyśl	91	88	90	88
Ogółem	11685	11620	11525	11362

Źródło: opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta Lubawka

Tabela nr 2. **Struktura ludności wg płci w latach 2010-2013**

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn)
2010	5991	5694	105
2011	5963	5657	105
2012	5929	5596	106
2013	5833	5529	105

Źródło: opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta Lubawka

Analizując dane Urzędu Miasta Lubawka w roku 2013 struktura ludności w gminie pod względem płci przedstawia się następująco: 5833 (51%) stanowiły kobiety; 5529 (49%) - mężczyźni. Podobnie było w latach poprzednich 2010, 2011, 2012, gdzie kobiet, było więcej jak mężczyzn. Ta dysproporcja jest bardzo widoczna, w wieku powyżej 66 roku życia, liczba kobiet jest prawie dwa razy większa niż liczba mężczyzn.

Tabela nr 3. **Struktura ludności według wieku i płci**

Przedział wiekowy	2010		2011		2012		2013	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
0-3	238	249	233	242	205	216	190	190
4-5	121	106	105	120	108	133	120	130
6	46	50	62	47	57	57	47	60
7	63	48	46	50	61	47	56	56
8-17	659	604	657	570	629	555	603	521
18-60	3805	3616	3753	3576	3703	3504	3637	3419
61-65	317	362	364	424	382	464	390	472
66-81	361	655	351	631	364	647	405	672
> 81	84	301	86	303	87	306	81	313
Ogółem	5694	5991	5657	5963	5596	5929	5529	5833

Źródło: opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta Lubawka

Przedstawione powyżej dane ukazują wyraźne tendencje w zakresie zmniejszenia się liczby mieszkańców, przy jednoczesnym wzroście i utrzymywaniu się na wysokim poziomie odsetka osób w przedziałach wiekowych 66-81 i > 81. Istotną kwestią jest fakt stałego pomniejszania się liczby mieszkańców w przedziale wiekowym 0-3, wyraźnie widoczny w 2010 i 2012 r.

3.2. Opieka na seniorami i osobami przewlekle chorymi

Starzeniem się społeczeństwa nazywamy wzrost w nim odsetka osób starych. Wzrost ten zależy nie tylko od wydłużenia życia, ale również, może nawet w większej mierze - od spadku rozrodczości, przez co maleje odsetek dzieci i młodzieży. Nasuwa się pytanie, czy starzenie się społeczeństwa jest zjawiskiem czy przeciwnie? Sprawa ma różne aspekty. Niewątpliwie bardzo pozytywną sprawą jest postęp medycyny i wydłużenie życia pod warunkiem, że starość będzie zdrowa i sprawna. Każdy bowiem chce żyć długo, ale każdy boi się starczej niewydolności, chorób i niedołęstwa. To jeden aspekt zagadnienia. Z drugiej strony duży wzrost odsetka ludzi starych

prowadzi do zachwiania równowagi liczbowej między warstwą ludności pracującej i produkującej a tymi warstwami, które żyją na koszt ludności pracującej (dzieci, młodzież ucząca się, emeryci). W obecnym stuleciu obserwuje się stały wzrost liczby osób powyżej 60 roku życia, z jednoczesnym zaznaczeniem przewagi kobiet w tej grupie wiekowej.

Sytuacja ta stanowi poważnie wyzwanie dla polityki socjalnej państw, bowiem dotychczas tego typu zjawisko nie występowało. Nie trzeba więc było budować specjalnych programów gwarantujących dostęp do specjalistycznych usług socjalnych i zdrowotnych, sprzyjających zdrowemu starzeniu się, będące społecznie i ekonomicznie użyteczne w życiu ludzi starych. Ponadto w świadomości społecznej nie ma jeszcze wizji starzejącego się świata i wyobrażenia, iż niebawem coraz więcej ludzi wymagać będzie opieki, a jednocześnie mniej będzie tych, którzy te opiekę będą sprawowali. Wobec tego świadomość taką należy pobudzić, stwarzając tym samym szanse zarówno jednostkom, jak i grupom zapobiegania tym wszystkim trudnościom, które hamują niezależność i siłę do osiągnięcia możliwie najwyższej jakości życia przez starzejące się pokolenie. Świat się starzeje. Taką tendencję można zauważyć również w naszej gminie; obrazują to poniższe dane w tabeli.

Tabela nr 4. **Starzenie się mieszkańców Gminy Lubawka**

Rok	2010	2011	2012	2013
Liczba mieszkańców	11685	11620	11525	11362
Osoby w wieku poprodukcyjnym	1401	1371	1404	1471
%	11,99%	11,80%	12,18%	12,95%

Źródło: opracowane na podstawie danych z Urzędu Miasta Lubawka

W związku ze wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i występujących w tym okresie stanów chorobowych zauważamy, że w gminie osoby starsze nie zawsze mają wsparcie ze strony członków rodziny, dzieci, wnuków i innych osób z którymi przez całe życie utrzymywały bliski kontakt, przyjaźniły się. Mimo, że kodeks rodzinny i opiekuńczy nakłada na dzieci obowiązek opieki to w dzisiejszych czasach często tego obowiązku nie realizują. Z mocy prawa usługi opiekuńcze przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby i innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Natomiast w przypadku osób chorych mających rodzinę ustawa o pomocy społecznej mówi: gmina może przyznać usługi opiekuńcze osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Tak więc bez względu na wolę, staranność, tylko fakt w postaci pozbawienia pomocy innych osób

determinuje przysługiwanie uprawnień. W naszej gminie z usług opiekuńczych o charakterze podstawowym korzystają głównie osoby samotne. Przyczyną otoczenia tych osób opieką, jest nieporadność życiowa i brak samodzielności przejawiający się w tym, że pozostawienie ich bez opieki spowodowałoby zgubne dla nich skutki. W przypadku gdy stan zdrowia pogarsza się i nie wystarcza już pomoc o charakterze podstawowym w ilości kilku godzin dziennie a wymagana jest pomoc całodobowa wtedy za zgodą osoby chorej organizujemy pomoc w formie umieszczenia w placówkach opiekuńczych całodobowych. W niżej zamieszczonej tabeli przedstawiamy dane dotyczące ilości osób wobec których świadczona jest pomoc w formie usług opiekuńczych podstawowych, oraz osób które przebywają w domach pomocy społecznej.

Tabela nr 5. Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych oraz przebywające w DPS w latach 2010 – 2013

	2010	2011	2012	2013
Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych podstawowych	31	32	28	27
Osoby przebywające w domach pomocy społecznej	7	10	10	13
Osoby oczekujące na umieszczenie w domu pomocy społecznej	4	2	3	3

Źródło: opracowane na podstawie danych z MGOPS w Lubawce.

W środkach masowego przekazu, w prasie, dużo mówi się o potrzebach osób w wieku starszym i o ich możliwościach sprawczych. Oni sami przyznają, że w ich życiu występują potrzeby, których zaspokojenie zależy od działań ludzi młodszych, ale są i takie, które wspólnie z młodszymi mogliby zabezpieczyć wnosząc jednocześnie w lokalną społeczność: doświadczenie, elementy kultury i wartości międzypokoleniowe.

3.3. Rynek pracy i bezrobocie

Nowy XXI wiek niesie za sobą upadek społeczeństwa o stałej, stabilnej pracy wykonywanej na pełny etat. Rozwój nowych technologii, wzrost konkurencyjności rynku oraz otwarcie rynków pracy spowodowały istotne zmiany w strategiach zatrudnienia. Coraz częściej korzysta się z

nietypowych, elastycznych form zatrudnienia, pozwalających na obniżenie kosztów siły roboczej i kapitału. Wielu osobom w naszej gminie, zwłaszcza nieposiadającym odpowiedniego wykształcenia, bez kwalifikacji, dostosowanie się do nowych okoliczności sprawia wiele trudności. Bez wykształcenia brak jest szans na zatrudnienie, a bez dostatecznej wiedzy nie ma szans na stawianie czoła globalnej konkurencji. Masowa skala bezrobocia pozwala stwierdzić, że stało się ono problemem społecznym wielkiej miary. Wieloelementowa przestrzeń społeczna, w której przyszło funkcjonować osobie bezrobotnej kształtuje się z roku na rok, a jej podstawowy wymiar często uzależniony jest od sytuacji życiowej bezrobotnego. Szybko postępujące zmiany w przestrzeni życiowej skutecznie powiększają krąg osób zagubionych, nie radzących sobie z trudnościami, wymagających wsparcia, pomocy i opieki. Z tym zjawiskiem na co dzień spotykają się pracownicy działający w sferze socjalnej głównie w pomocy społecznej. Prowadzone rozmowy motywujące oraz stały kontakt z osobą wspieraną, budują przestrzeń gdzie działają pozytywne bodźce wzbudzając u osoby chęć walki o swoją pozycję w środowisku lokalnym i rodzinnym. Wtedy rodzą się pomysły podjęcia wysiłku zdobycia kwalifikacji zawodowych, uczestnictwa w grupach aktywności społecznej, czy prowadzenia innego, zgodnego z normami społecznymi stylu życia. Te „zrywy” osób naznaczonych przez życie z powodu złych wyborów nie trwają długo, brak cierpliwości i konieczność permanentnego wysiłku przekracza możliwości sprawcze jednostki i powoduje jej obojętność.

Z danych przedłożonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kamiennej Górze wynika, że zjawisko bezrobocia ma tendencje zniżkowe i w latach 2010-2013 przedstawiało się następująco:

Tabela nr 6. Zjawisko bezrobocia na terenie gminy Lubawka w latach 2010-2013

(dane za miesiąc grudzień)

Wyszczególnienie	2010			2011			2012			2013		
	Ogółem	kobie ty	mężczy żni	Ogółem	kobie ty	mężczy żni	Ogółem	kob iety	mężc zyżni	Ogółem	kobie ty	mężc zyżni
Liczba osób bezrobotnych w tym:	838	373	465	815	362	453	815	355	460	695	305	390
z prawem do zasiłku	169	76	93	187	86	101	193	83	110	117	45	72
zamieszkali na wsi	388	167	221	363	173	190	371	166	205	322	143	179
zwolnieni z przyczyn dot. zakładu pracy	29	16	13	14	5	9	28	16	12	27	17	10
do 25 roku życia	161	83	78	128	72	56	140	70	70	93	46	47

długotrwale bezrobotne	385	177	208	399	178	221	385	176	209	373	178	195
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	70	70	0	75	75	0	77	77	0	69	69	0
powyżej 50 roku życia	209	64	145	225	64	161	217	63	154	232	71	161
bez kwalifikacji zawodowych	217	99	118	204	93	111	39	21	18	175	83	92
bez doświadczenia zawodowego	130	73	57	107	61	46	103	51	52	74	42	32
bez wykształcenia średniego	581	215	366	554	200	354	550	188	362	486	180	306
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	84	67	17	97	75	22	93	70	23	78	59	19
które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	19	1	18	20	1	19	23	1	22	12	1	11
niepełnosprawni	38	15	23	33	16	17	40	15	25	35	13	22

Źródło: opracowane na podstawie danych PUP w Kamiennej Górze

Udział poszczególnych kategorii osób bezrobotnych wśród wszystkich osób pozostających bez pracy w gminie Lubawka na przestrzeni lat 2010-2013 radykalnie się nie zmienił. Zmniejszyła się liczba osób zarejestrowanych w PUP jako osoby bezrobotne i znacząco zmalała liczba osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych. Na podobnym poziomie co w latach poprzednich mamy zarejestrowanych osoby długotrwale bezrobotnych, wzrosła liczba osób pozostających bez pracy które ukończyły 50 rok życia. Diametralnie też zmalała liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia, co może nasuwać przypuszczenie, że osoby młode wyjechały z kraju w poszukiwaniu pracy. Na zbliżonym poziomie utrzymywał się na przestrzeni lat 2010 – 2012 udział bezrobotnych w ogólnej ich liczbie w gminie Lubawka, zmieniając się w 2013 r.:

- z prawem do zasiłku (20%-24%) a w 2013 r. 16,83%
- zamieszkali na wsi (44%-46%)
- długotrwale bezrobotni (46%-49%) a w 2013 r. 53,67%
- kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (8%-9%)
- samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia (10%-12%)
- niepełnosprawni (4%-5%)

Tabela nr 7. Korzystający z pomocy MGOPS w latach 2010-2013 w związku z bezrobociem w rodzinie.

	Liczba korzystających z pomocy MGOPS		Liczba korzystających z pomocy MGOPS z powodu bezrobocia w rodzinie		% w stosunku do wszystkich korzystających MGOPS	
	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach	rodzin	osób w rodzinach
2010	479	1124	319	821	66,6 %	73,1 %
2011	472	1040	294	709	62,3 %	68,2 %
2012	421	914	271	651	64,4 %	71,2 %
2013	404	864	236	556	58,4 %	64,3 %

Źródło: opracowane na podstawie danych z MGOPS Lubawka

Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Kamiennej Górze z powodu trudności w zabezpieczeniu potrzeb swoich i swojej rodziny korzystały z różnych form wsparcia przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej. Powyższa tabela przedstawia jaki procent stanowiły rodziny, w których chociaż jedna osoba pozostawała bez pracy w stosunku do ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Powiatowy Urząd Pracy w Kamiennej Górze również proponował różne formy aktywizacji bezrobotnego. Poniższa tabela pokazuje oferty PUP w przekroju 4 lat.

Tabela nr 8. Oferty Powiatowego Urzędu Pracy dla bezrobotnych z gminy Lubawka w latach 2010-2013

Liczba osób bezrobotnych które skorzystały z różnych formy aktywizacji zawodowej, podjęły zatrudnienie, itp.	2010	2011	2012	2013
Szkolenia	39	5	18	9

Staż	117	59	84	110
Przygotowanie zawodowe	0	0	0	0
Prace społecznie użyteczne	75	85	25	25
Prace interwencyjne	32	15	4	26
Roboty publiczne	27	11	20	35
Podjęli pracę	592	551	543	567
Podjęcie działalności gospodarczej	51	13	22	29
Podjęcia pracy w ramach ref. kosztów zatrudnienia bezrobotnego	45	12	32	16

Źródło: opracowane na podstawie danych PUP w Kamiennej Górze

3.4. Wybrane dane dotyczące wspierania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i warunków funkcjonowania rodzin

Rodzina to podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo. Odgrywa ona główną rolę w życiu człowieka. Powszechnie przez jej pojęcie rozumie się małżeństwo oraz ich dzieci, zamieszkujące pod wspólnym dachem i prowadzące wspólne gospodarstwo domowe. Rodziną możemy nazwać grupę złożoną z osób powiązanych ze sobą stosunkiem społecznym, pokrewieństwem lub adopcją. Jest ona pierwotnym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtują się postawy, zachowania i poglądy oraz umiejętności oceny sytuacji. Rodzina nadaje także pozycje społeczne, dbając o zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, a przede wszystkim potrzeby bezpieczeństwa. Jest ona wspólnotą w najgłębszym i najpełniejszym tego słowa znaczeniu. To w niej dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie obowiązki, wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie.

Dlatego w żadnym wypadku nie można dopuścić do rozpadu tejże grupy społecznej.

W polskim systemie prawa rodzina traktowana jest jako podmiot szczególnej troski państwa. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Pomoc ta realizowana jest w różnych formach. Zasadniczym celem udzielania pomocy rodzinie jest ochrona wychowujących się w niej dzieci, gdyż nade wszystko bierze się pod uwagę dobro dziecka i jego prawa. Pomoc ta ma umożliwić rodzinom przezwyciężyć trudną sytuację życiową, której rodzina nie jest w stanie pokonać samodzielnie. Pomoc ma również na celu wspierać rodzinę w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zatem głównym zadaniem pomocy społecznej jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia rodzin i ich integracji ze środowiskiem w celu prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Z danych przedłożonych przez placówki oświatowe z gminy Lubawka wynika, że działalność pracowników oświaty w kierunku wspierania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin i warunków funkcjonowania ma tendencje zwykłe pomimo iż z roku na rok zmniejsza się liczba uczniów. W latach 2010-2012 w placówkach oświatowych Gminy naukę kontynuowała niżej wskazana w tabeli liczba uczniów:

Tabela nr 9. Liczba uczniów w placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy Lubawka w latach 2010-2012 (dane na dzień 30.06.2010, 30.06.2011, 30.06.2012)

Rok szkolny	Szkoła Podstawowa w Lubawce	Gimnazjum Publiczne w Lubawce	Szkoła Podstawowa w Miskowicach	Szkoła Podstawowa w Chelmsku Śl.	Gimnazjum w Chelmsku Śl.	Ogółem
2009/2010	393	260	102	197	108	1060
2010/2011	373	239	104	198	107	1021
2011/2012	372	217	122	182	100	993

Źródło: opracowane na podstawie danych z placówek oświatowych z gminy Lubawka

Powyższa tabela ukazuje znaczny spadek uczniów na przestrzeni lat 2010-2012. Liczba uczniów w 2012 roku w stosunku do roku 2010 zmalała o 67 dzieci. Jest to kolejny dowód na to, że przyrost naturalny ulega zmniejszeniu na terenie gminy Lubawka.

Jedną z form wspierania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców były spotkania z rodzicami, na których pedagodzy wskazywali różne metody pracy z dzieckiem. Informacje te miały pomóc rodzicom w kształtowaniu osobowości dziecka zgodnie z zasadami życia społecznego, rozbudzić w dziecku chęć do uczestnictwa w życiu szkoły, zdobywania wiedzy, poznawania świata, przygotowywania się do życia w społeczeństwie. Informowali także o niepokojących zjawiskach widocznych wśród dzieci i młodzieży, które mogły doprowadzić do komplikacji w procesie wychowawczym.

Tabela nr 10. **Pedagogizacja rodziców**

Rodzaje działań	2010		2011		2012	
	Liczba spotkań	Liczba uczestników	Liczba spotkań	Liczba uczestników	Liczba spotkań	Liczba uczestników
Prelekcje dla rodziców	2	170	3	163	4	159
Zebrania z rodzicami	4	190	4	182	4	178
Rozmowy indywidualne z rodzicami	85	85	82	82	79	79
Spotkania z policjantem	1	201	2	194	2	189
Rozmowy z pedagogiem	106	106	102	102	99	99

Źródło: opracowane na podstawie danych z placówek oświatowych z gminy Lubawka, liczba spotkań i uczestników uśredniona z wszystkich placówek oświatowych działających na terenie gminy Lubawka

Ponadto prowadzone były inne formy, ujęte w tabelach poniżej:

Tabela nr 11. **Promowanie zdrowego stylu życia, właściwego zachowania, profilaktyka uzależnień**

Działania	2010		2011		2012	
	Liczba spotkań	Liczba uczestników	Liczba spotkań	Liczba uczestników	Liczba spotkań	Liczba uczestników
Realizacja programów profilaktycznych, ekologicznych; udział uczniów w przedstawieniach teatralnych, profilaktycznych; rozmowy indywidualne z uczniami; rozmowy z pedagogiem szkolnym	32	202	38	194	36	188

Źródło: opracowane na podstawie danych z placówek oświatowych z gminy Lubawka, liczba spotkań i uczestników uśredniona z wszystkich placówek oświatowych działających na terenie gminy Lubawka

Tabela nr 12. **Promowanie aktywnego wypoczynku (wypoczynek rodzinny, imprezy kulturalno – rozrywkowe, zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań)**

Działania	2010	2011	2012
	Liczba uczestników	Liczba uczestników	Liczba uczestników
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne; logopedyczne, socjoterapeutyczne, terapii pedagogicznej; organizowanie imprez szkolnych, klasowych; wycieczek; udział w akcjach charytatywnych, konkursy pozaszkolne	212	204	198

Źródło: opracowane na podstawie danych z placówek oświatowych z gminy Lubawka, liczba uczestników uśredniona z wszystkich placówek oświatowych działających na terenie gminy Lubawka

Tabela nr 13. Kierowanie i wskazywanie rodzicom i młodzieży różnych placówek tworzących sieć poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz opiekuńczo-wychowawczego.

Działania	2010	2011	2012
	Liczba dzieci korzystających z tej formy pomocy	Liczba dzieci korzystających z tej formy pomocy	Liczba dzieci korzystających z tej formy pomocy
Wnioski kierowane do MGOPS, dzieci korzystające z bezpłatnych obiadów, dzieci korzystające z dofinansowania do podręczników, wnioski kierowane do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kamiennej Górze, na policję, do sądu	233	224	218

Źródło: opracowane na podstawie danych z placówek oświatowych z gminy Lubawka, liczba uczestników uśredniona z wszystkich placówek oświatowych działających na terenie gminy Lubawka

3.5. Wybrane dane dotyczące klientów MGOPS w latach 2010-2013

Przez pomoc społeczną należy rozumieć instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ma ona służyć wspieraniu osób i rodzin w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb

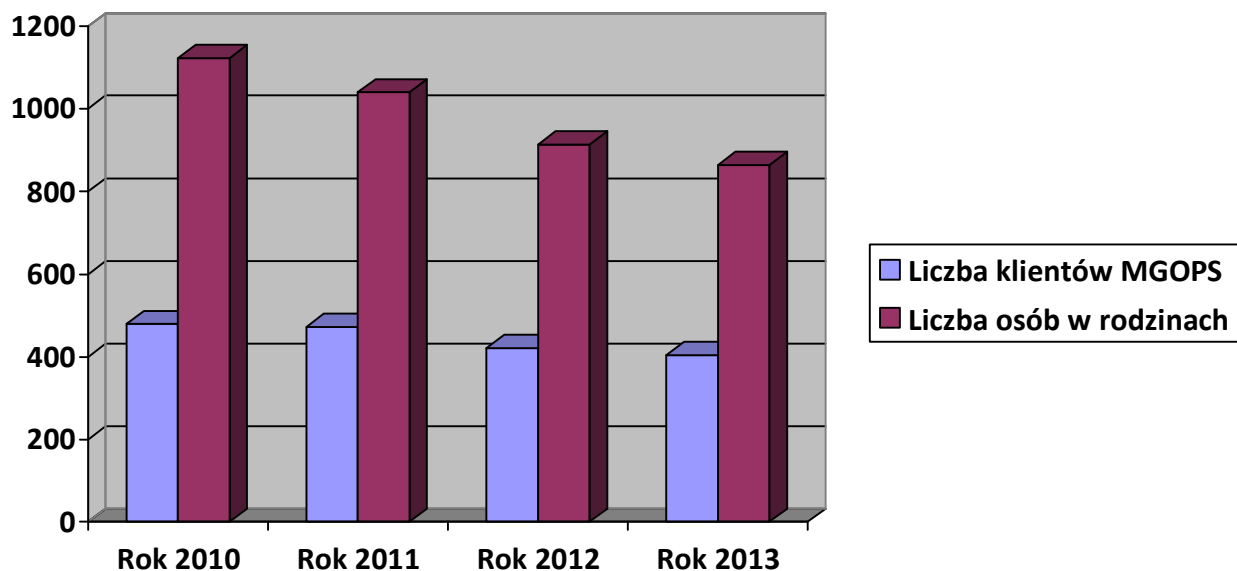
oraz tworzeniu warunków do godnego życia. Pomoc społeczna ma służyć podejmowaniu działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną w systemie pomocy społecznej. Jest miejscem pierwszego kontaktu osób poszukujących pomocy. Zgodnie z prawem działa w każdej gminie. Przede wszystkim prowadzi szeroko zakrojoną pracę socjalną z ludźmi dotkniętymi patologią, marginalizacją, wykluczeniem lub niedostosowaniem społecznym, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Tabela nr 14. Liczba rodzin w gminie Lubawka w latach 2010-2013 objętych pomocą społeczną

Lata	Jednostka miary	Ogółem
2010	Liczba rodzin	479
	Liczba osób	1124
2011	Liczba rodzin	472
	Liczba osób	1040
2012	Liczba rodzin	421
	Liczba osób	914
2013	Liczba rodzin	407
	Liczba osób	867

Rys. nr 2

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Tabela nr 15. Powody przyznania pomocy

	2010	2011	2012	2013
Liczba rodzin	479	472	421	407
Ubóstwo	7	15	11	10
Bezdomność	11	11	13	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	69	63	49	53
Bezrobocie	319	294	271	261
Niepelnosprawność	175	177	165	160
Długotrwała lub ciężka choroba	198	220	196	186
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	91	100	97	100
w tym: rodziny niepełne	50	60	52	62
rodziny wielodzietne	34	37	35	30
Przemoc w rodzinie	1	1	2	2
Alkoholizm	115	141	141	139
Narkomania	2	2	1	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z	19	24	20	14

zakładu karnego				
Zdarzenie losowe	0	3	2	1
Sytuacja kryzysowa	0	1	0	2

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka (w rodzinie mogą wystąpić jednocześnie 2 lub więcej powodów przyznania pomocy)

Tabela nr 16. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy MGOPS

Liczba dzieci w rodzinie	2010		2011		2012		2013	
	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób
1 dziecko	81	243	77	226	58	160	47	124
2 dzieci	50	204	41	166	34	136	47	183
3 dzieci	28	143	23	112	24	119	19	94
4 i więcej	20	138	21	146	17	119	18	123

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Tabela nr 17. Liczba rodzin niepełnych z dziećmi korzystających z pomocy MGOPS

Liczba dzieci w rodzinie	2010		2011		2012		2013	
	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób	liczba rodzin	liczba osób
1 dziecko	31	75	34	81	31	70	25	51
2 dzieci	11	39	11	37	9	30	19	64
3 dzieci	6	27	7	32	8	36	8	36
4 i więcej	6	35	6	35	2	10	3	17

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Rodziny z dziećmi będące w zainteresowaniu MGOPS w Lubawce od lipca 2012 roku korzystają z działań asystenta rodziny. Działania asystenta mają pomóc rodzinom funkcjonować prawidłowo na płaszczyznach rodzinnej, materialnej, edukacyjnej, zdrowotnej, zawodowej i społecznej. Działania w zakresie świadczenia pomocy określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2012 r. ośrodek objął pomocą asystenta rodziny 15 rodzin, w 2013 r. liczba ta wzrosła do 18 rodzin. Oczekiwany pozytywny rezultat pracy asystenta w rodzinach widoczny jest działania rodziców, którzy współpracują z asystentem i korygują swoje postępowanie, przyjmują sprawdzone zasady prowadzenia wydatków i zabezpieczania potrzeb, podejmują leczenie odwykowe, szukają rozwiązań

trudnej sytuacji życiowej i przekazują te wzorce dzieciom. Jednak niestety nie wszystkie rezultaty są zadawalające. W 2012 r. z wniosku MGOPS w Lubawce na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze IX Zamiejscowy Wydział Rodzinny i Nieletnich z siedzibą w Kamiennej Górze w tzw. pieczy zastępczej zostało umieszczonych 9 dzieci z pięciu rodzin. W 2013 roku umieszczono w pieczy zastępczej 11 dzieci z siedmiu rodzin. Bardzo pozytywnym elementem był fakt, że 2 dzieci po kilku miesiącach pobytu w rodzinach zastępczych wróciło do rodziców biologicznych. Wynikało to ze zmiany postawy rodziców i ich powrotu do funkcjonowania zgodnie z zasadami życia społecznego, nie występowało dla dzieci zagrożenie zdrowia i życia, zaniedbanie i zagrożenie demoralizacją.

Powrót dzieci do rodzin biologicznych dał kłam stereotypowemu myśleniu, że zabrane dzieci nie wracają do rodzin z których zostały zabrane.

3.6. Uzależnienie od alkoholu

Alkoholizm to okresowe picie alkoholu w celu doznawania jego działania psychicznego, a czasem także dla uniknięcia złego samopoczucia, wynikające z jego odstawienia. Istotą tej choroby jest więc psychiczne i fizyczne oraz społeczne uzależnienie od środka narkotycznego jakim jest alkohol. Osoba, która sięga po alkohol często robi to podczas różnego typu spotkań towarzyskich, pod presją grupy lub z własnej woli, w ten sposób uzależnia się społecznie. Dobre samopoczucie po wypitym alkoholu powoduje coraz większą chęć picia, która stopniowo przeradza się w pragnienie a następnie w żądzę uzależniając psychicznie. Coraz częstsze "zagłądanie do kieliszka" i coraz większe ilości spożywanego alkoholu prowadzą w konsekwencji do wbudowania cząsteczek C₂H₅OH do cyklu metabolicznego organizmu powodując ubezwłasnowolnienie fizyczne.

Alkoholizm nie jest jedynie przejawem jakiegoś głębszego problemu psychologicznego. Jest to wyraźny i niezależny proces chorobowy. Owszem, alkoholik przeważnie miewa problemy emocjonalne, ale mają one charakter wtórny i najczęściej wynikają z samej choroby. W rezultacie skutecznego i konsekwentnego leczenia alkoholizmu problemy emocjonalne najczęściej stopniowo ustępują.

W ostatnich latach prowadzi się w naszym społeczeństwie coraz więcej badań dotyczących alkoholizmu. Ludzie ci, sami będąc ofiarami, wywierają niekorzystny wpływ na tych, z którymi są związani. Skutki alkoholizmu dotyczą pracodawców, krewnych, przyjaciół i rodziny alkoholików. Krewni i przyjaciele są wmanipulowani w usprawiedliwianie oraz krycie alkoholika. Wierzą w

obietnice poprawy, chociaż krótkotrwałej, ponieważ ci, którym zależy na alkoholiku chcą w nie wierzyć. I tak bezwiednie stają się częścią chorego systemu. Najbardziej cierpią najbliżsi. Rodzina jest bezpośrednio narażona na zachowania alkoholika. Niezdolni się przeciwstawić, wiktają się w konsekwencje choroby i sami stają się emocjonalnie chorzy. Bez wątplenia wielka jest liczba dzieci cierpiących z powodu życia w rodzinie alkoholika. Wyodrębnienie tych dzieci jest trudne między innymi z powodu wstydu, niewiedzy, że alkoholizm jest chorobą. Mimo, że cierpienie przejawia się w zachowaniu na różne sposoby, wspólne wszystkim dzieciom alkoholików jest niskie poczucie wartości. W literaturze określa się, że warunki, które sprawiają, iż jednostka ceni siebie i uznaje za osobę wartościową, można skreślić w kategoriach "ciepła rodzicielskiego", "jasno określonych granic" i "traktowania z szacunkiem". Istnieje spora literatura, która dowodzi, że w domu alkoholika te warunki pozostały niespełnione bądź były spełniane niekonsekwentnie. Rodzice stanowią dla dzieci model czy tego chcą, czy nie. To właśnie w związkach z rodzicami i innymi osobami dziecko znajduje poczucie bezpieczeństwa, poczucie własnej wartości i zdolność radzenia sobie z problemami, które napotyka. Niekonsekwentne spełnianie tych warunków w domu alkoholika wpływa negatywnie na możliwość pozytywnego przeżywania samego siebie. Badania pokazują, że postrzeganie siebie nie zmienia się wraz z upływem czasu bez jakiegóż formy interwencji.

W naszej gminie podobnie jak i w innych gminach kraju do pracy z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami powołana jest przez Burmistrza Miasta Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Prace tej komisji obrazują wybrane fragmentaryczne poniższe tabele.

Tabela nr 18. Zestawienie złożonych wniosków do GKRPA dla gminy Lubawka o przymusowe leczenie odwykowe od alkoholu w latach 2010 - 2013

Rok	Liczba złożonych wniosków do	Liczba złożonych wniosków do sądu w	Liczna podjętych dobrowolnie decyzji przez	Liczna podjętych dobrowolnie decyzji przez
-----	------------------------------	-------------------------------------	--	--

	GKRPA	sprawie przymusowego leczenia odwykowego od alkoholu	osoby uzależnione o podjęciu leczenia odwykowego w trybie stacjonarnym	osoby uzależnione o podjęciu leczenia odwykowego w trybie ambulatoryjnym
2010	49	0	-	-
2011	83	15	12	9
2012	63	18	18	12
2013	47	26	34	14

Źródło: opracowane na podstawie danych GKRPA w Lubawce

Tabela nr 19. Liczba osób, z którymi GKRPA w Lubawce przeprowadziła rozmowy z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym jak również z samymi osobami nadużywającymi alkohol

Lata	Jednostka miary	Rozmowy z członkami rodzin osób uzależnionych	Rozmowy interwencyjno – motywujące z osobami z problemem alkoholowym
2010	Liczba osób	15	49
2011	Liczba osób	63	57
2012	Liczba osób	95	63
2013	Liczba osób	64	55

Źródło: opracowane na podstawie danych GKRPA w Lubawce

Tabela nr 20. Liczba osób oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjno - informacyjnym

Rok	2010		2011		2012		2013	
	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
Osobom z problemem alkoholowym	58	89	78	220	70	285	134	612
Dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	29	40	23	84	32	81	29	66
Ofiarom przemocy w rodzinie	2	2	11	43	31	75	12	23
Sprawcom przemocy w rodzinie	0	0	33	81	7	15	8	15

Źródło: opracowane na podstawie danych GKRPA w Lubawce

Tabela nr 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS w Lubawce, dotkniętych alkoholizmem

	2010	2011	2012	2013
Liczba rodzin	115	141	141	139

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Z danych przedłożonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce jak również ze sprawozdań MGOPS w Lubawce wynika, że zjawisko uzależnienia od alkoholu ma tendencje wzrostową.

Ilość środowisk korzystających z pomocy społecznej dotknięte problemem alkoholowym wzrosła z 24% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2010 roku do 34% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2013 r.

Z porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym korzysta znaczna ilość osób dotkniętych problemem bezpośrednio (bo nadużywają alkoholu) lub pośrednio (bo dotyczą ich skutki picia).

Dotyczy to nie tylko samych uzależnionych ale również dorosłych członków rodzin osoby z problemem alkoholowym, ofiar przemocy w rodzinie i sprawców przemocy w rodzinie. Proces ten wskazuje, że coraz większa liczba osób dotkniętych procesem szkodliwego picia jak i uzależnienia podejmuje próby utrzymania trzeźwości.

3.7. Przemoc w rodzinie

Dom powinien być miejscem bezpiecznym. W nim możesz odpocząć po meczącym dniu, przeczytać książkę lub porozmawiać z kimś, kogo kochasz. Czasem jednak bywa inaczej. Zdarza się, że każdy powrót do domu wywołuje ogromną niechęć i lęk. Jest tak gdy w nim panuje przemoc. Przemoc jest jednym z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnego świata, jest mechanizmem regulującym stosunki panujące między ludźmi w różnych grupach, instytucjach, środowiskach i układach społecznych. Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. W Polsce trudno jest określić dokładnie skalę tego zjawiska. Co roku zgłasza się zaledwie kilkanaście tysięcy spraw o znęcanie nad rodziną, w tym samym czasie policja rejestruje około miliona awantur domowych, do których jest wzywana. Przemoc jest różnie definiowana i klasyfikowana w dostępnej, szerokiej literaturze na ten temat. „Różnorodność przejawów zjawiska przemocy, jak i jego niejasność

pojęciowa sprawiły, że w ciągu ostatnich trzydziestu lat było wiele prób zdefiniowania przemocy i sprawa nadal nie jest klarowna”. Można zdefiniować pojęcie przemocy w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszenie ich godności, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy u osób dotkniętych przemocą. Na rzecz osób dotkniętych przemocą zamieszkałych w Gminie Lubawka działają: Komisariat Policji, MGOPS, Zawodowa Służba Kuratorska, Sąd, Prokuratura, Pedagodzy Szkolni, Służba Zdrowia. Przedstawiciele tych instytucji są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Grupy Robocze powołane do działania w tej strukturze zawsze reagują i monitorują funkcjonowanie członków rodzin gdzie doszło do zastosowania przemocy w rodzinie. Obecnie w nowym istniejącym od 2011 roku stanie prawnym możliwe jest uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania (wydanie nakazu opuszczenia lokalu) oraz

zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej. W tabeli poniżej przedstawiono różne formy pomocy z jakich mogą skorzystać ofiary przemocy.

Tabela nr 22. **Formy udzielonej pomocy ofiarom przemocy**

Rodzaj podjętych działań	Liczba osób którym udzielono pomocy			
	2010	2011	2012	2013
Interwencja kryzysowa - ogółem	0	1	40	56
w tym: udzielona dzieciom	0	0	1	4
współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych	0	1	24	24
innym osobom w rodzinie	0	0	15	11
Inne formy pomocy - ogółem	0	0	14	12
w tym: działania terapeutyczne	0	0	11	12
Liczba wypełnionych Niebieskich Kart	10	9	33	28

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Tabela nr 23. **Formy działań kierowanych do sprawców przemocy**

	Liczba sprawców przemocy które skorzystały z działań

Rodzaj podjętych działań	2010	2011	2012	2013
Działania interwencyjne - ogółem	0	9	23	24
w tym: izolowanie sprawców przemocy	0	2	7	7
w tym: eksmisja z lokalu	0	0	0	6

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Realizowane działania ukierunkowane są na przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, ochronę osób jej doświadczających, a także na zmniejszanie negatywnych następstw przemocy w życiu społecznym. W okresie od 2010 - 2013 roku obserwujemy wzrost zgłoszonych działań przemocowych w rodzinach.

3.8. Pomoc państwa dla rodzin z dziećmi

Tabela nr 24. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
Liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	17570	15689	13597	11426
Liczba wypłaconych jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka	117	90	62	64
Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych	2421	2420	2361	2402
Liczba wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych	516	612	817	685
Liczba wypłaconych świadczeń z tytułu bezskuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych	1889	1853	1747	1634
Liczba rodzin objętych pomocą z systemu świadczeń rodzinnych	613	545	481	387
Liczba rodzin objętych pomocą z funduszu alimentacyjnego	88	86	89	87

Źródło: opracowane na podstawie danych MGOPS Lubawka

Powyższe dane ukazują znaczny spadek liczby rodzin objętych pomocą z systemu świadczeń rodzinnych w roku 2013 w stosunku do lat poprzednich. Kolejnym przykładem spadku przyrostu naturalnego jest bardzo widoczne zmniejszenie się liczby wypłaconych jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka z liczby 117 w 2010 roku, do liczby 62 w roku 2012, i 64 w roku 2013.

4. Identyfikacja kluczowych kwestii społecznych

Na podstawie analizy danych przedstawionych w diagnozie demograficzno-społecznej mieszkańców gminy Lubawka, za priorytetowe uznano działania w następujących obszarach:

1. Rodzina

2. Starość

3. Integracja społeczna

Spełniają one istotną rolę z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania i rozwoju miasta, przyczyniając się w sposób znaczący do budowy kapitału społecznego.

5. Zagadnienia horyzontalne

Podczas planowania i realizacji działań w obszarach priorytetowych należy stosować zasady zagadnień horyzontalnych wskazane poniżej:

1. Zasady dotyczące przeciwdziałania problemowi ubóstwa.

1.1. Zapobieganie sytuacjom, w którym ograniczone zasoby materialne, kulturowe i społeczne, uniemożliwiają osobom i rodzinom zaspokojenie podstawowych potrzeb.

1.2. Wzmacnianie działań na rzecz spójności społecznej, poprzez tworzenie warunków do stosunkowo wysokiej jakości życia mieszkańców oraz zmniejszanie dysproporcji społecznych.

2. Zasady dotyczące edukacji.

2.1. Wspieranie i promocja edukacji ustawicznej oraz samorozwoju w zakresie podnoszenie kwalifikacji, wzbogacania wiedzy oraz doskonalenia umiejętności społecznych.

2.2. Wzmacnianie i rozwój działań z zakresu edukacji obywatelskiej.

3. Zasady dotyczące rynku pracy.

3.1. Wspieranie działań ukierunkowanych na podwyższenie wskaźnika zatrudnienia poprzez wprowadzanie większej liczby osób na rynek pracy.

3.2. Wzmacnianie działań z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Stosowanie powyższych zagadnień horyzontalnych służyć będzie zapewnieniu rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu mieszkańców, zgodnie z unijną strategią wzrostu „Europa 2020”.

6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognozowane zmiany w zakresie objętym strategią zmierzać będą w kierunku poprawy warunków życia naszej społeczności oraz tworzenia równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom. Wdrażane rozwiązania ukierunkowane będą na podniesienie poziomu prawidłowego wypełniania przez rodziny przynależnych im funkcji, wzrost jakości życia osób niepełnosprawnych zamieszkałych w naszej gminie, tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych oraz na podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców.

7. Analiza SWOT priorytetowych obszarów działań

OBSZAR I: RODZINA

MOCNE STRONY:

- 1.** Podejmowanie działań w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych celem wzmocnienia funkcjonowania rodziny.
- 2.** Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w kierunku przeciwdziałania problemowi ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, potrzeby ochrony macierzyństwa, wsparcia rodzin wielodzietnych i niepełnych oraz udzielania pomocy potrzebującym w formie dożywiania.
- 3.** Pomoc rodzinom zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
- 4.** Pomoc rodzinom zgodnie z ustawą o systemie oświaty w zakresie stypendiów i zasiłków szkolnych.
- 5.** Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy w rodzinie asystenta rodziny.
- 6.** Działalność w zakresie wsparcia rodzin przez prowadzenie świetlicy środowiskowej.

7. Przedsięwzięcia organizacji pozarządowych związane z działalnością charytatywną, szczególnie w zakresie pozyskiwania pomocy żywnościowej dla rodzin ubogich lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
8. Działalność Ośrodka Kultury, (np.: sekcje zainteresowań, spektakle dla dzieci i młodzieży, spektakle teatralne, koncerty, integracyjno – edukacyjne imprezy plenerowe itp.).
9. Projekty realizowane przez organizacje pozarządowe działające w sferze kultury i sportu.
10. Realizacja projektów z zakresu rozwoju kompetencji społecznych, społeczno – zawodowych i edukacji.
11. Realizacja zajęć pozalekcyjnych w szkołach.
12. Realizacja zadań na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży przez placówki oświatowe, Straż Miejską, Policję.
13. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz działania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc.
14. Realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych.
15. Realizacja zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
16. Realizacja zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
17. Działania w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych /pomoc osobom bezdomnym, dodatki mieszkaniowe, lokale komunalne i socjalne/.
18. Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek oświatowych, Straży Miejskiej, Policji w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny.

SŁABE STRONY:

1. Nieodpowiednie przygotowanie do pełnienia ról w rodzinie.
2. Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin.
3. Utrudniony dostęp ubogich rodzin do kultury, sportu i rekreacji.
4. Bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodzin.
5. Występowanie problemów związanych z przemocą w rodzinie, uzależnieniami oraz nieporadnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
6. Kwestie zdrowotne. Trudny dostęp do lekarzy specjalistów.
7. Niedostateczne wsparcie psychologiczne rodzin.
8. Zagrożenia wynikające z wyjazdów zagranicznych do pracy, jednego z rodziców. Trudności adaptacyjne po powrocie.
9. Ograniczona oferta pozaszkolnych form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

10. Niedostatek działań na rzecz tzw. pedagogiki ulicy.
11. Niska świadomość w zakresie edukacji seksualnej.
12. Postawa roszczeniowa części rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej.
13. Osłabienie więzi rodzinnych wpływające na obniżenie samodzielności w realizacji wzajemnego wsparcia i opieki.
14. Trudne warunki lokalowe rodzin.
15. Problemy w funkcjonowaniu rodzin wielodzietnych.

SZANSE:

1. Programy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
2. Środki finansowe z Unii Europejskiej na rzecz działań w zakresie rynku pracy, aktywizacji zawodowej, edukacji, ekonomii społecznej.
3. Realizacja w skali kraju celów strategii „Europa 2020”.

ZAGROŻENIE:

1. Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym.
2. Niedostateczna w skali kraju promocja pozytywnego wizerunku małżeństwa i rodziny.
3. Trudna sytuacja gospodarcza, wpływająca na kwestie związane z bezrobociem i ubóstwem w rodzinach.
4. Niekorzystne zjawiska demograficzne.
5. Wzrost poziomu informatyzacji, zakłócającej tradycyjne życie rodzinne.

OBSZAR II : STAROŚĆ

MOCNE STRONY:

1. Pomoc osobom starszym zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.
2. Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe projektów z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, promocji zdrowia oraz integracji pokoleń.

3. Realizacja przedsięwzięć promujących podmiotowość osób starszych, organizację czasu wolnego oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.
4. Aktywność organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów.
5. Świadczenie pomocy osobom starszym poprzez wolontariat i pomoc sąsiedzką.
6. Uczestnictwo w ministerialnych programach budowania oparcia społecznego dla osób starszych.
7. Wzmocnienie przyjaznej osobom starszym infrastruktury.

SŁABE STRONY:

1. Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemowi ubóstwa osób starszych.
2. Trudności w dostępie do lekarzy specjalistów, w tym z zakresu geriatrici.
3. Wysokie koszty leczenia.
4. Niska samodzielność i inicjatywność części seniorów.
5. Słabo rozwinięta oferta wsparcia animacyjnego w miejscu zamieszkania.
6. Brak kompleksowej mapy zasobów i potrzeb osób starszych.
7. Niedostateczna promocja aktywności społecznej, także w ramach wolontariatu.
8. Słabe wykorzystanie doświadczenia zawodowego i kapitału społecznego osób starszych.
9. Odchodzenie od tradycji budowania autorytetów, szacunku do wiedzy i doświadczenia osób starszych.
10. Brak całościowej koncepcji w zakresie aktywnego starzenia się i integracji pokoleń.
11. Niedostateczna oferta w zakresie profilaktyki i działań prozdrowotnych.
12. Mała odpowiedzialność części osób spokrewnionych za sytuację osób starszych, zanik więzi międzypokoleniowych.

SZANSE:

1. Kreowanie polityki Unii Europejskiej i polityki państwa uwzględniającej proces starzenie się społeczeństw.
2. Rządowe programy ukierunkowane na rzecz osób starszych.
3. Podnoszenie poziomu wykształcenia, zaradności i mobilności osób wchodzących w wiek emerytalny.

4. Wzrost popularności wśród osób starszych aktywnych form spędzania czasu wolnego.

ZAGROŻENIA:

1. Starzenie się społeczeństwa.
2. Ograniczanie środków finansowych na długofalowe cele z zakresu poprawy jakości życia, przy kierowaniu zasobów na rozwiązywanie bieżących kwestii.
3. Niskie świadczenia emerytalne i rentowe.
4. Funkcjonujące w świadomości społecznej stereotypy dotyczące osób starszych.
5. Zanikanie rodzin wielopokoleniowych oraz zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia.

OBSZAR III: INTEGRACJA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY:

1. Realizacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych.
2. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej.
3. Rozwój wydarzeń środowiskowych o charakterze integracyjnym.
4. Organizacja wydarzeń na poziomie gminnym, koncertów, imprez sportowych.
5. Udostępnianie przestrzeni publicznej, obiektów i terenów dla realizacji przedsięwzięć organizacji społecznych.

SŁABE STRONY:

1. Niska aktywność społeczna.
2. Niedostateczna współpraca i niska aktywność części organizacji pozarządowych.

3. Słaba współpraca międzysektorowa.
4. Zbyt mała promocja działań organizacji pozarządowych.
5. Preferowanie przez część społeczeństwa pasywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Brak umiejętności i nawyków aktywnego spędzania czasu wolnego.
7. Niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych.
8. Mała mobilność społeczna i zawodowa.

SZANSE:

1. Fundusze Unii Europejskiej na realizację projektów upowszechniających aktywną integrację.
2. Dofinansowanie ze środków rządowych projektów z zakresu aktywizacji i zawodowej oraz integracji społecznej.

ZAGROŻENIA:

1. Stosowanie procedur i zasad w projektach UE utrudniających integrację społeczną wśród środowisk i pomiędzy różnymi grupami społecznymi (restrykcyjne dedykowanie działań i wydatków).
2. Trudności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na działania z zakresu organizowania społeczności lokalnych.

8. Misja

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubawka jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom zarówno w mieście jak i na wsi. Rozwiązania wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami mają służyć usuwaniu negatywnych zjawisk społecznych oraz zrównoważonemu rozwojowi gminy.

9. Cele, kierunki działań oraz realizatorzy projektowanych zmian

OBSZAR I: RODZINA

CEL STRATEGICZNY 1

Prawidłowe wypełnianie przez rodziny przynależnych im funkcji

CEL OPERACYJNY 1.1.

Ograniczanie zjawiska ubóstwa.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Diagnoza i monitoring sytuacji w rodzinach.
2. Stworzenie kompleksowego i długookresowego programu na rzecz rodzin.
3. Pomoc materialna rodzinom wymagającym wsparcia.
4. Realizacja programów z zakresu dożywiania.
5. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób biernych zawodowo i bezrobotnych między innymi w zakresie godzenia życia prywatnego i zawodowego, sprzyjającego podjęciu zatrudnienia.
6. Rozwój działań i współpracy w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych.
7. Realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych oraz niwelujących ryzyko eksmisji.
8. Przeciwdziałanie problemowi bezdomności.
9. Edukacja w zakresie racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi.

REALIZATORZY:

1. Urząd Miasta Lubawka
2. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Placówki oświatowe.
4. ZBGM w Lubawce
5. Komisja Mieszkaniowa.
6. Organizacje pozarządowe.

CEL OPERACYJNY 1.2.

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i ochrona osób jej doświadczających.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Ograniczenie skali przemocy w rodzinach.
2. Podejmowanie działań z zakresu interwencji kryzysowej.
3. Realizacja pomocy w formie poradnictwa, wsparcia, schronienia.
4. Realizacja działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.
5. Profilaktyka, prowadzenie kampanii informacyjnych, edukacyjnych i społecznych.

REALIZATORZY:

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie.
2. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Komisariat Policji
4. Placówki oświatowe
5. Służba Zdrowia

CEL OPERACYJNY 1.3.

Realizacja działań z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.
2. Świadczenie pomocy w formie działań asystenta rodziny.

3. Realizacja przedsięwzięć wspierających samodzielność rodzin.
4. Prowadzenie działań edukacyjnych, poradnictwa, pracy socjalnej.
5. Niwelowanie negatywnych skutków uzależnień.
6. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wsparcia rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej.
7. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

REALIZATORZY:

1. Urząd Miasta
2. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Placówki oświatowe
5. Komisariat Policji
6. Sąd
7. Prokuratura

CEL OPERACYJNY 1.4.

Poprawa zewnętrznych warunków funkcjonowania rodzin.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Rozwój działań z zakresu edukacji dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.
2. Zwiększanie dostępu do edukacji, kultury, sportu, wypoczynku i rekreacji.
3. Wspieranie działań z zakresu organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz całych rodzin.
4. Tworzenie przestrzeni oraz form aktywizacji przyjaznych rodzinom i wspierających ich aktywność. (organizacja Festynów Rodzinnych, imprez okolicznościowych na świeżym powietrzu)

REALIZATORZY:

1. Urząd Miasta w Lubawce

2. Placówki oświatowe.
3. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Lubawce
4. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce
5. Straż Miejska
6. Komisariat Policji

OBSZAR II: STAROŚĆ

CEL STRATEGICZNY 2

Tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych.

CEL OPERACYJNY 2.1.

Rozwój systemu wsparcia na rzecz osób starszych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Diagnoza i monitoring sytuacji osób starszych.
2. Przeciwdziałanie problemowi ubóstwa osób starszych.
3. Rozwój systemu wsparcia instytucjonalnego, usług i świadczeń na rzecz seniorów.
4. Realizacja przedsięwzięć wspomagających osoby starsze w samodzielnym zaspokajaniu potrzeb, zmniejszających skalę ich uzależnienia od otoczenia i instytucjonalnej pomocy.
5. Tworzenie warunków umożliwiających włączenie potencjału rodziny, znajomych i bliskiego otoczenia w działania wspierające osoby starsze.
6. Wspieranie i promocja aktywności społecznej i zawodowej.
7. Rozwój i promocja idei wolontariatu oraz ruchu samopomocy.

REALIZATORZY:

1. Urząd Miasta w Lubawce
2. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Przychodnie Zdrowia
4. Placówki oświatowe
5. Organizacje pozarządowe
6. Inne podmioty realizujące zadania w zakresie rozwoju systemu wsparcia na rzecz seniorów

CEL OPERACYJNY 2.2.

Zapobiegania marginalizacji seniorów oraz kształtowanie międzypokoleniowej solidarności.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Realizacja przedsięwzięć z zakresu integracji pokoleń.
2. Zwiększenie dostępu osób starszych do edukacji, kultury i aktywnego wypoczynku.
3. Wzrost partycypacji osób starszych w życiu lokalnej społeczności.
4. Wspieranie działań w zakresie pogłębienia więzi rodzinnych między seniorami, a dziećmi i wnukami.
5. Propagowanie w opinii publicznej pozytywnego wizerunku i potencjału osób starszych.

REALIZATORZY:

1. Urząd Miasta w Lubawce
2. Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury
3. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
4. Organizacje pozarządowe
5. Placówki oświatowe

CEL OPERACYJNY 2.3.

Rozwój działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Wspieranie realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia.
2. Realizacja usług opiekuńczych.
3. Rozwój działań w zakresie profilaktyki niepełnosprawności, promocji zdrowego stylu życia oraz aktywnej rekreacji.

REALIZATORZY:

1. Urząd Miasta
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
4. Służba zdrowia

OBSZAR III: INTEGRACJA SPOŁECZNA

CEL STRATEGICZNY 3

Wzrost integracji społecznej.

CEL OPERACYJNY 3.1.

Realizacja programów aktywnej integracji.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

1. Realizacja kompleksowych i zindywidualizowanych działań o charakterze edukacyjnym, zawodowym, społecznym i zdrowotnym.
2. Rozwój działań z zakresu profilaktyki wykluczenia społecznego wykorzystujących instrumenty aktywizacji edukacyjnej, kulturowej i sportowej.
3. Wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy oraz instytucji pomocy i integracji społecznej.

REALIZATORZY:

1. Urząd Miasta w Lubawce
2. Placówki oświatowe
3. Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury
4. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5. Komisariat Policji
6. Służba zdrowia
7. Organizacje pozarządowe

10. Sposoby realizacji strategii oraz źródła finansowania

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą osiągnęte poprzez realizację programów i projektów społecznych w gminie. Oczekuje się każdorazowej diagnozy i wskazywania zgodności z kierunkami działań określonych celów operacyjnych niniejszego dokumentu. Strategia wdrażana będzie przez instytucje publiczne i podmioty społeczne, których statuty działań obejmują szeroko rozumiane zadania polityki społecznej. Strategia wyznacza kierunki rozwoju, stanowiąc jednocześnie odniesienie dla zmian i działań zmierzających do dostrojenia bieżącej i długookresowej działalności do potrzeb realizacji celów strategicznych.

Dokument ten umożliwi skoncentrowanie się na przedsięwzięciach najistotniejszych z punktu widzenia skutecznej realizacji zadań i rozwoju polityki społecznej w gminie.

Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, koordynacją działań w zakresie realizacji Strategii zajmuje się Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Podstawowe źródła finansowania Strategii to: środki budżetu gminy, budżetu państwa oraz środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej, z konkursów ogłaszanych przez różne instytucje.

11. Wskaźniki realizacji działań

Całokształt realizowanych zadań wpisujących się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubawka, oprócz opisanych w rozdziale przykładowych wskaźników, ukazują także niżej wymienione sprawozdania:

1. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.
2. Sprawozdanie z działalności MGOPS w Lubawce.
3. Informacja z realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych.
4. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
5. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny
6. Sprawozdanie z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
7. Informacja z działalności placówek oświatowych prowadzonych/dotowanych przez Gminę Lubawka.
8. Sprawozdanie z działalności Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury
9. Sprawozdanie w zakresie mieszkaniowych zasobów gminnych.

PRZYKŁADOWE WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1

Prawidłowe wypełnianie przez rodziny przynależnych im funkcji.

CEL OPERACYJNY 1.1.

Ograniczanie zjawiska ubóstwa

L.p.	Nazwa wskaźnika	Dane za rok	Źródła danych
1.	Liczba osób objętych pomocą MGOPS		MGOPS
2.	Liczba rodzin objętych pomocą MGOPS		MGOPS
3.	Liczba rodzin wielodzietnych korzystających ze wsparcia MGOPS		MGOPS
4.	Liczba osób objętych pomocą w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”		MGOPS
5.	Liczba rodzin objętych pomocą w ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”		MGOPS
6.	Liczba uczniów otrzymujących pomoc materialną w postaci: stypendium		UM

	socjalnego, zasiłku szkolnego, wyprawki szkolnej		
7.	Liczba rodzin objętych pomocą z systemu świadczeń rodzinnych		MGOPS
8.	Liczba rodzin objętych pomocą z funduszu alimentacyjnego		MGOPS
9.	Liczba osób biernych zawodowo i bezrobotnych uczestniczących w projektach na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej		MGOPS
10.	Liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością korzystających z pomocy społecznej		MGOPS
11.	Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych		UM
12.	Liczba przyznanych lokali komunalnych w ramach realizacji listy przydziałów mieszkań		UM
13.	Liczba przydzielonych lokali socjalnych		UM
14.	Liczba mieszkańców gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy		PUP

CEL OPERACYJNY 1.2.

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i ochrona osób jej doświadczających.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Dane za rok....	Źródła danych
1.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie interwencji kryzysowej		MGOPS
2.	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”		MGOPS
3.	Liczba działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.		MGOPS
4.	Liczba osób korzystających z pomocy w formie poradnictwa, wsparcia, schronienia.		MGOPS
5.	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych, edukacyjnych i społecznych.		MGOPS
6.	Liczba realizowanych projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy.		MGOPS, UM
7.	Liczba osób uczestniczących w projektach z zakresu przeciwdziałania przemocy.		MGOPS, UM
8.	Liczba instytucji współpracujących na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy.		MGOPS

9.	Liczba wniosków GKRPA o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu skierowanych do Sądu .		MGOPS
10.	Liczba osób nadużywających alkoholu, skierowanych na leczenie bez wyroku		MGOPS

CEL OPERACYJNY 1.3.

Realizacja działań z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Dane za rok ...	Źródła danych
1.	Liczba rodzin objętych wsparciem w formie asystenta rodziny.		MGOPS
2.	Liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym.		MGOPS
3.	Liczba dzieci i wydatki poniesione na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej		MGOPS
4.	Liczba dzieci, które wróciły do rodziców		MGOPS

CEL OPERACYJNY 1.4.

Poprawa zewnętrznych warunków funkcjonowania rodzin

Lp.	Nazwa wskaźnika	Dane za rok ...	Źródła danych
1.	Liczba placówek oświatowych prowadzonych/dotowanych przez Gminę		UM
2.	Procent dzieci trzyletnich objętych edukacją przedszkolną		UM, Placówka przedszkolna
3.	Procent dzieci czteroletnich objętych edukacją przedszkolną		UM, Placówka przedszkolna
4.	Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w stosunku do maksymalnej liczby punktów.		UM. Oświata
5.	Średni procentowy wynik egzaminu gimnazjalnego z części humanistycznej w stosunku do maksymalnej możliwej liczby punktów.		UM, Oświata

6.	Średni procentowy wynik egzaminu gimnazjalnego z części matematyczno-przyrodniczej w stosunku do maksymalnej możliwej liczby punktów.		UM, Oświata
7.	Średni procentowy wynik egzaminu gimnazjalnego z części język obcy nowożytny w stosunku do maksymalnej możliwej liczby punktów.		UM, Oświata
8.	Liczba działań wystawienniczych.		Placówki oświatowe, MGOK
9.	Liczba odbiorców działań wystawienniczych.		Placówki oświatowe, MGOK
10.	Liczba działań edukacyjnych.		Placówki oświatowe, MGOK
11.	Liczba odbiorców działań edukacyjnych.		Placówki oświatowe, MGOK
12.	Liczba osób biorących udział w ogólnodostępnych programach sportowo – rekreacyjnych		Placówki oświatowe, MGOK
13.	Liczba imprez kulturalnych.		Placówki oświatowe, MGOK
14.	Liczba uczestników imprez kulturalnych.		Placówki oświatowe, MGOK
15.	Liczba warsztatów edukacyjnych.		Placówki oświatowe, MGOK
16.	Liczba uczestników warsztatów edukacyjnych.		Placówki oświatowe, MGOK
17.	Liczba interwencji Straży Miejskiej w kategorii przeciwko porządkowi publicznemu.		Straż Miejska
18.	Liczba spotkań pedagogizujących rodziców		Placówki oświatowe
19.	Liczba uczestników pedagogizacji rodziców		Placówki oświatowe
20.	Liczba spotkań uświadamiających rodzicom ich rolę w wychowaniu dzieci, odpowiedzialność rodzicielska, promowanie prawidłowych wzorców wychowania		Placówki oświatowe
21.	Liczba uczestników spotkań uświadamiających rodzicom ich roli w wychowaniu dzieci, odpowiedzialność rodzicielska, promowanie prawidłowych wzorców wychowania		Placówki oświatowe
22.	Liczba spotkań promujących zdrowy styl życia, właściwego zachowania, profilaktyka uzależnień		Placówki oświatowe, Przychodnie zdrowia,

			GKRPA
23.	Liczba uczestników spotkań promujących zdrowy styl życia, właściwego zachowania, profilaktyka uzależnień		Placówki oświatowe, Przychodnie zdrowia, GKRPA

CEL STRATEGICZNY 2

Tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych.

CEL OPERACYJNY 2.1.

Rozwój systemu wsparcia na rzecz osób starszych.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Dane za rok ...	Źródła danych
1.	Liczba osób po 60 roku życia korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.		MGOPS
2.	Liczba szkoleń przygotowujących członków rodzin do opieki nad osobami starszymi.		MGOPS, Przychodnie zdrowia
3.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach przygotowujących członków rodzin do opieki nad osobami starszymi.		MGOPS, Przychodnie zdrowia
4.	Liczba osób biorących udział w obchodach Międzynarodowego Dnia Osób Starszych.		MGOPS, Związek Emerytów i Rencistów
5.	Liczba mieszkańców powyżej 60 roku życia.		UM
6.	Liczba realizowanych spotkań z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów.		Przychodnie zdrowia
7.	Liczba seniorów uczestniczących w spotkaniach z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia.		Przychodnie zdrowia
8.	Liczba spotkań wspierających i promujących aktywność społeczną i zawodową osób starszych.		MGOK
9.	Liczba osób starszych uczestniczących w spotkaniach wspierających i promujących aktywność społeczną i zawodową.		MGOK

CEL OPERACYJNY 2.2.

Zapobiegania marginalizacji seniorów oraz kształtowanie międzypokoleniowej solidarności.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Dane za rok ...	Źródła danych
1.	Liczba projektów zwiększających dostęp osób starszych do edukacji, kultury i aktywnego wypoczynku.		MGOK
2.	Liczba seniorów uczestniczących w projektach zwiększających dostęp do edukacji, kultury i aktywnego wypoczynku		MGOK
3.	Liczba kampanii społecznych i przedsięwzięć promujących w opinii publicznej pozytywny wizerunek i potencjał osób starszych.		MGOPS, Przychodnie Zdrowia
4.	Realizacja przedsięwzięć w zakresie pogłębienia więzi rodzinnych i rozwoju relacji międzypokoleniowych.		MGOPS
5.	Liczba osób uczestniczących w działaniach z zakresu pogłębienia więzi rodzinnych i rozwoju relacji międzypokoleniowych.		MGOPS

CEL OPERACYJNY 2.3.

Rozwój działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Dane za rok ...	Źródła danych
1.	Liczba osób korzystających ze zwykłych usług opiekuńczych.		MGOPS
2.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych		MGOPS
3.	Liczba zadań realizowanych w ramach programów profilaktyki zdrowotnej.		Przychodnie Zdrowia
4.	Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań w ramach programów profilaktyki zdrowotnej.		Przychodnie Zdrowia

CEL STRATEGICZNY 3

Wzrost integracji społecznej

CEL OPERACYJNY 3.1.

Realizacja programów aktywnej integracji.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Dane za rok ...	Źródła danych
1.	Liczba realizowanych projektów o charakterze edukacyjnym, zawodowym, społecznym i zdrowotnym, sprzyjających włączeniu na rynek pracy.		MGOPS

12. Monitorowanie i ocena realizacji strategii

Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubawka jest stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian wybranych mierników, mającym na celu zapewnienie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami. Monitoringiem objęte zostaną podstawowe obszary życia społecznego gminy. Poprzez ustalenie zasad procesu monitoringu zapewniona zostanie bieżąca i etapowa kontrola realizacji strategii.

Z uwagi na powyższe corocznie sporządzany będzie raport z realizacji celów oraz kierunków działań i przedkładany Burmistrzowi Miasta. Raport będzie uwzględniał określone w dokumencie przykładowe wskaźniki.